post_14-1-2016

ECO *

ECO

DOCUMENT REGISTRATIE
13 JAN 2016

173251

B -post

13-01-2016

Toelichting

Voor ambtenaar inkomende post:

- Mijn schrijven + bijlagen is gericht aan het College van B&W en bevat elementen die alle collegeleden aangaan! Ik ga er dan ook van uit dat allen de brief + bijlagen in kopie van U ontvangen.

- Bijlage C (boekwerkje) heb ik daarom in 8 exemplaren bijgesloten (College + gem. secretaris + archief)

- Mede ook omdat alle fracties rechtstreeks van mij een kopie + bijlagen op het huisadres van de fractievoorzitter ontvangen is toezending aan alle collegeleden eveneens van belang om informatieachterstand te voorkomen.

Vriendelijke groet

Piet Oostingh

post_14-1-2016

08012016

Aan het College van B&W van Zwolle
Stadhuis
Grote Kerkplein 15
8011 PK Zwolle

Ter kennisname in afschrift aan:

- fractievoorzitters gemeenteraad Zwolle (rechtstreeks toegezonden)

Betreft: **toekomst "Gedenkplaat 1986" in bibliotheek Diezerstraat 80**

Zwolle, 10 januari 2016

Geacht College,

Graag vraag ik uw aandacht voor (het behoud van) de 30 jaar geleden bij de officiële opening van de bibliotheek in het oude provinciehuis aan de Diezerstraat onthulde gedenkplaat.

1. **Voorgeschiedenis**
   Exact 30 jaar geleden was ik als adjunct-directeur van de Stichting Bibliotheek Zwolle namens deze instelling belast met de begeleiding van de bouw van de bibliotheek aan Diezerstraat en Spoelstraat. Het uitgewoonde oude provinciehuis werd daarbij door de drie betrokken architecten (één voor de oudbouw, één voor de nieuwbouw en één van de gemeente voor de coördinatie) een veel bezoekers trekkende bibliotheek die landelijk (door de fraaie combinatie van oud en nieuw) veel indruk maakte en tot de mooiste van het land behoorde.

   Politieke trekkers in de totstandkoming van dit plan waren o.a. de cultuur-wethouders Hein Eskens (PvdA) en Jaap Tamse (VVD). De interesse voor èn het economisch belang van de historische binnenstad werden niet alleen in woorden maar ook in daden tot uiting gebracht. Het rijk financierde een groot deel van de 8 miljoen bouwkosten (terugploegregeling) en minister drs. Jan de Koning legde dan ook de eerste steen (waar gaat die heen?). Commissaris van de Koningin Mr. J.L.M. Niers verrichtte de officiële opening van het voormalig provinciehuis.

2. **Ideale bestemming voor belangrijk rijksmonument**
   De statenzaal in het bestuurlijke sterk representatieve deel van het complex kreeg een prachtige nieuwe functie als zaal voor lezingen, vergaderingen, ontvangsten, concerten en later ook voor huwelijksvoltrekkingen. De bijbehorende foyer/koffiekamer kreeg mede als kantine van de bibliotheek een dubbelfunctie. De onder de statenzaal gelegen 4 sectiekamers en gang werden door de toenmalige dienst Openbare Werken (ingenieur Van Strien) vakkundig samengevoegd tot een zaal ("Diezerzaal") voor het lezen van kranten en tijdschriften (met daghoreca aan de Diezerpromenade). De kantoren in het neo-classicistische (ambtenaren) deel van het complex (het grijze gebouw) gingen fungeren als kantoren voor de bibliotheek. Het archiefdepot aan de Rode Haanstraat tenslotte kreeg de functie van boekenmagazijn. Al met al een ideale combinatie van een belangrijk rijksmonument met een grote culturele instelling die in de nieuwe situatie een magneetfunctie aan de promenade had van toen 300.000 bezoekers per jaar.

3. **Statenzaal uit 1898**
   Het (rode bakstenen) bestuurlijke gedeelte van het gebouw is ontworpen door de architect Jacobus van Lokhorst en in 1898 in gebruik genomen. De statenzaal in dit deel van het gebouw was maar liefst de derde statenzaal door hem ontworpen. Zijn eerste proeve van zo'n zaal vond plaats in Leeuwarden door de overkluizing van een binnenplaats bij het bestaande

post_14-1-2016

provinciehuis. Deze zaal is erg klein en is nog steeds als vergaderzaal van de Friese staten in gebruik. Van Lokhorst's tweede statenzaal werd gebouwd in Assen (veel groter doch zeer sober van detaillering) en is nu onderdeel van het Drents Museum. Als opus magnum ontwierp Van Lokhorst de statenzaal aan de Diezerstraat in Zwolle. De zaal is onderdeel van de representatieve bestuurlijke vleugel van het provinciehuis.
De beide eerstgenoemde statenzalen vallen in het niet bij deze laatste schepping: **Overijssel** heeft echt alles uit de kast getrokken om het bestuurlijk centrum van onze driegedeelde provincie op de kaart te zetten!

Het grote bouwhistorisch belang van de Zwolse zaal is gelegen in het feit dat de uitvoering van dit burgerlijk gebouw plaatsvond in neo-gotische stijl, een stijl die in die dagen voor 90 % voor religieuze bouwwerken werd toegepast. Architectuur en interieur van het statengebouw zijn tot in het kleinste detail uitgevoerd in gotieke vormen: grote faam genieten de glas-in-lood-ramen met de wapens van de toenmalige gemeenten in **Overijssel**, schilderstukken met belangrijke historische gebeurtenissen uit **Overijssel**, schouwen, meubilair, kroonluchters, enz. enz. tot de scharnieren en slotplaatjes van de deuren toe, alles in gotische stijl. In de velours-bekleding van de bankjes is zelfs het wapen van **Overijssel** ingeschoren.
De stad Zwolle èn de **provincie Overijssel** hebben hier goud in handen voor representatie en cultuur, zowel voor Zwollenaren, als voor inwoners van de provincie en voor dagtoerisme vanuit het gehele land.
De Overijsselse staten zouden er bijvoorbeeld een traditie van kunnen maken het vergaderseizoen in september in dit **meest Overijsselse monument** te openen na een korte wandeling vanaf de Luttenbergstraat (vgl. Prinsjesdag op nationaal niveau). Zwolle gaat er prat op hoofdstad van de provincie te zijn, de aanwezigheid van een dergelijk historisch gebouw hoort daarbij en kan veel meer uitgebuit worden door stad èn provincie.

Gezien het grote monumentale belang was het een heel goed (maar eigenlijk vanzelfsprekend) besluit van het stadsbestuur van Zwolle dit **puur Overijsselse** "rode gebouw" buiten de deal met de Spanjaarden van Zara te houden: elke aantasting van het statengebouw is uit cultuurhistorisch oogpunt rampzalig. Niet voor niets zijn al flinke bedragen geïnvesteerd in de restauratie van de kap (zink, leien) en van de glas in lood-ramen van de statenzaal. Geen rekken met kleding dus tussen de zitbankjes van de Overijsselse statenleden.

4. **Paleis van de gouverneur van Overijssel: het gouverneurshuis**
Statengebouw en statenzaal wonnen nog aan belang doordat de in 1892 voor de gouverneur van Overijssel aan het Ter Pelkwijkpark gereed gekomen ambtswoning (zelfde architect, uitvoering echter in neo-renaissance-stijl) in 1985 werd gesloopt als gevolg van een ernstig verzuim in de rijksmonumentenlijst. (Aan het op peil brengen van in elk geval de gemeentelijke monumentenlijst wordt anno 2016 overigens nog altijd gewerkt.....!)
Het paleis van de gouverneur verdween ondanks ernstige protesten en demonstraties van Zwolse burgers die letterlijk te hoop liepen voor het gebouw. De verantwoordelijke PvdA-wethouder verdween direct na de sloop eveneens van het toneel.
De belangrijkste ornamenten uit de Overijsselse ambtswoning (o.a. consoles met dwergfiguren, een schoorsteendrager in de vorm van een dwerg en de onderdelen uit de middenpartij van de voorgevel: glas in lood- ramen en grote zandstenen reliëfs) werden vervolgens in de juist in aanbouw zijnde bibliotheek geplaatst. Van de ambtswoning dus naar het kantoor van de Commissaris der Koningin.

5. **Herplaatsing monumentale onderdelen van het paleis van de gouverneur**
Het heeft een wrange bijsmaak dat burgers (die destijds letterlijk te hoop liep tegen de sloop en waarvan de meeste protesterenden nog nooit een protestbord van dichtbij hadden gezien) anno 2015-2016 als denktank voor het stadsbestuur mogen fungeren en recent gevraagd zijn met ideeën te komen voor een nieuwe herplaatsing van deze **Overijsselse objecten**. De meest belachelijke plekken zijn vervolgens genoemd, tot aan de Grote of St.Michaëlkerk toe.

post_14-1-2016

*Een kind kan bedenken dat nu er klaarblijkelijk geen plaats meer is in het **oude provinciehuis** voor deze Overijsselse stukken de enige historisch correcte en bij uitstek geschikte plaats het **nieuwe provinciehuis van Overijssel** is*

Het **zeer ruim bemeten representatieve deel van het huidige provinciehuis aan de Luttenbergstraat** (met veel circulatie-ruimte in hallen en trappenhuizen èn met grote glas-puien waarvoor de glas in lood-ramen geplaatst kunnen worden) is de plek waar deze objecten thuishoren. Het provinciaal bestuur N.B. heeft ooit opdracht gegeven tot de vervaardiging van deze puur Overijsselse historie-stukken.

6. **Pro memorie**

Bij het vertrek van het provinciaal bestuur uit de Diezerstraat heeft de stad Zwolle het complex gekocht "om greep te kunnen houden op de ontwikkelingen ter plaatse". Het provinciebestuur heeft bij die verkoop o.a. als eis gesteld dat bij een eventuele sloop van het complex (alleen het "grijze" classicistische kantoorgedeelte stond in die tijd op de rijksmonumentenlijst) de glas in lood-ramen van de statenzaal zouden moeten worden overgedragen aan de provincie.
Verwacht mag dan ook worden dat het huidige provinciaal bestuur zeker ook prijs zal stellen op de overdracht van de net zo belangrijke historische glas in lood-ramen uit het paleis van de gouverneur.
Let wel: de bescheiden Zwollenaren spreken altijd over het gouverneurshuis, maar het was een echt paleis, leden van het vorstenhuis moesten er kunnen overnachten.

Ander memorabel feit: voor de herplaatsing van de onderdelen uit het gouverneurshuis in de nieuwe bibliotheek werd de gemeenteraad destijds een krediet van fl. 80.000,- gevraagd. Na protesten uit de raad kon het ook voor fl. 40.000,-, echter zonder schoonmaak en reparatie van de zandsteen .

Aardig om te weten is verder dat het grote zandstenen ornament uit de voorgevel (met centraal het portret-medaillon van Koningin Wilhelmina, 2 jaar vorstin in 1892 onder regentschap van haar moeder) in de 2e wereldoorlog de enige plek was in Zwolle waar de beeltenis van de regerend vorstin gedurende de gehele oorlog zichtbaar bleef. De moffen hadden dit niet in de gaten, terwijl zelfs de straatnamen van nog levende leden van het koninklijk huis vervangen werden door namen van overleden Oranje's.
Voor veel Zwollenaren was het medaillon een bescheiden steuntje in de rug: met een knipoog en een OZO (Oranje zal overwinnen) wees men elkaar er op in het voorbijgaan.

7. **"Gedenkplaat 1986" in bibliotheekcomplex**

Formeel valt het gehele complex op het adres Diezerstraat 80 onder rijksmonumentenzorg, ook de in 1986 voltooide nieuwbouwvleugel. Dit is wettelijk zo geregeld om zo nodig regulerend te kunnen optreden zodat nieuwe ingrepen niet ten koste gaan van oudere waardevolle delen. Op de grens van vide/trappenhuis en de nieuwbouw-vleugel uit 1986 is in dat laatste jaar een fraaie zeer kwetsbare marmeren plaat aangebracht. Deze gedenksteen is een geschenk bij de opening van de nieuwbouw-architect en van alle aannemers van bouw en restauratie.
De plaat toont de gegraveerde voorgevels van het complex Diezerstraat 80 en vermeldt in kleur en met bladgoud dat hier in 1986 de stedelijk bibliotheek werd geopend. De gedenkplaat is ontworpen door de grafisch kunstenaar Han Prins (Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten Den Haag) en uitgevoerd door steenhouwerij Beernink. Het ontwerp is het laatste werkstuk van de een jaar later overleden Han Prins.
Han Prins ontving "voor zijn uitzonderlijke en langdurige verdiensten aan de Zwolse gemeenschap bewezen o.a. als kenner, pleitbezorger en bewaker van het monumentale en historische karakter van het Zwolse stadshart" in 1980 de eremedaille van de stad Zwolle. (Zie het boek: "Op de bres voor Zwolle"; Waanders, 1992. 240 blz., 530 Zwolse afbeeldingen).

post_14-1-2016

8. **Hoe staat "monumentenzorg" ten opzichte van deze gedenksteen?**
De recente sloop aan de Melkmarkt leert dat "monumentenzorg" soms heel formeel acteert maar zich soms ook distantieert. Een voorbeeld:
De grote eerste steen van het na jaren van strijd gesloopte bankgebouw van architect Van Straaten uit 1927 staat nu in de tuin van een cultureel onderlegde inwoner van de stad die de steen uit de sloop redde (zie Zwols Historisch Tijdschrift 2015-nr. 3). Zo'n steen kan met een klein toelichtend steentje erbij ook prima in de nieuwe gevel ingemetseld worden en de Ierse eigenaren van Primark zullen daar ook vast geen bezwaar tegen hebben. Het is een stukje Zwolse geschiedenis en een herinnering aan een jarenlange bewogen affaire. *("Geen actie want gemeente geen partner in deze"? Jarenlang had de gemeente een dubbele pet op: toezichthouder èn toekomstig huurder of koper van de fietsenkelder onder het gebouw).*
Stimulerend en inspirerend beleid m.b.t. stedelijk geschiedenis en stedelijke cultuur kan en mag altijd plaatsvinden, ook zonder vermelding in periodiek uitgebrachte cultuurnota's !

9. **Waarom aandacht gevraagd voor genoemde gedenkplaat?**
Strikt formeel valt de plaat onder "rijksmonumentenzorg" maar omdat de steen "geen leeftijd heeft" kan ze gemakkelijk vogelvrij verklaard worden en stukgeslagen.
- Een stuk "levende stadsgeschiedenis" en
- een geschenk aan de stad en de inwoners van Zwolle en
- een herinnering aan 30 jaar cultuuroverdracht op deze plek aan de Diezerpromenade en
- een herinnering aan het werk van een belangrijk eremedaillehouder van Zwolle en
- een zeer knap stuk Zwols graveer- en beeldhouwwerk

gaan dan verloren.

10. **Directe aanleiding tot voorliggend schrijven**
De stad Zwolle heeft helaas de reputatie niet al te voorzichtig om te springen met het eigen cultuurbezit. Een uiterst schrijnend voorbeeld (***en de directe aanleiding tot dit schrijven***) betreft in dit verband de staat van de gedenkstenen van de middeleeuwse raadhuis-situatie in de stad. Ze liggen op nog geen 15 meter vanaf de hoofdingang van het stadhuis en betreffen N.B. de geschiedenis van dat stadhuis! Het "huis der gemeente" is een gebouw dat jaarlijks **tientallen tot honderden malen bezocht wordt door leden van het dagelijks en van het algemeen bestuur van de stad.** Toch trekt ook van hen niemand aan de bel over de deplorabele staat van deze gedenkstenen!

Bij de opening van het nieuwe stadhuis in 1976 zijn deze gedenkplaten in de bestrating van het bordes aangebracht, o.a. een hardstenen plaat met de Latijnse tekst die in de middeleeuwen op de hier staande raadhuistoren stond, de toren waar vanaf de magistraat de officiële mededelingen aan de burgerij deed. Ontwerpers van het bordes zijn John Konijnenburg (de Parijse architect van het nieuwe stadhuis) en de hiervoor genoemde Han Prins, eremedaillehouder van de stad Zwolle.

De gedenkstenen op een steenworp afstand van de ingang van het stadhuis liggen in gruzelementen omdat al jaren wordt toegestaan dat op deze plek o.a. vrachtauto's en stampende generatoren worden geparkeerd bij manifestaties op het plein.

De schade kan blijvend hersteld worden door ook het vlak van de voormalige raadhuistoren op het niveau van het bordes te brengen (of wellicht zelfs op zitbankhoogte op dit bordes). Het verdient daarbij aanbeveling de gerestaureerde hardstenen platen ter versteviging te fixeren op betonplaten van hetzelfde formaat.

Misschien is het gewenst op 27 april a.s. de huidige beschamende anti-reclame voor Zwolle geheel af te dekken.

post_14-1-2016

AFSLUITEND EN SAMENVATTEND

Ondergetekende pleit voor diepgaand overleg met het provinciaal bestuur over plaatsing van de Overijsselse historie-stukken uit het voormalige gouverneurshuis en over het gebruik van de historische monumentale oude statenzaal van Overijssel.

Ondergetekende pleit voor het behoud van de gedenkplaat op Diezerstraat 80, voor het voorzichtig uitzagen van deze breekbare steen en voor herplaatsing in het bestuurlijk gedeelte van het gebouw, het deel dus dat niet begrepen is in de Zara-deal. In hal en gangen is voor dit geschenk aan de stad meer dan voldoende gelegenheid voor plaatsing!

Ondergetekende's oproep vind zijn directe oorzaak in de abominabele staat van de "jonge" gedenkstenen over de geschiedenis van Zwolle's bestuurlijke centrum. Hij roep het stadsbestuur op deze stenen zo snel mogelijk te herstellen.

Hoogachtend,

Gert Oostingh
Walstraat 15
8011 NR Zwolle

Bijlagen:

A. Eerste ruwe ontwerp-schets van de gedenkplaat van de hand van wijlen Han Prins;
B. Enkele pagina's uit het boek "Op de bres voor Zwolle", n.l.:
   - B1: blz. 222: (m.b.t. de ornamenten uit het gouverneurshuis)
   - B2/3: blz. 108 en 109 (betreffende de geschiedenis van het raadhuiscomplex)
C. Boekwerkje "Van provinciehuis tot bibliotheek" waarin meer gegevens over het provinciale complex Diezerstraat 80.

post_14-1-2016

Bijlage A bij brief dd 10-01-2016

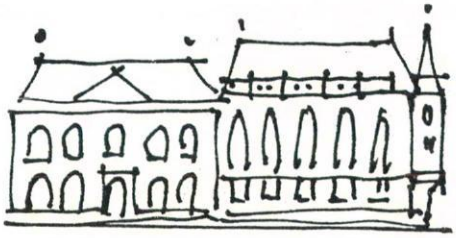

Deze gebouwen werden opgericht als
PROVINCIEHUIS VAN OVERIJSSEL
in 1874 en in 1898

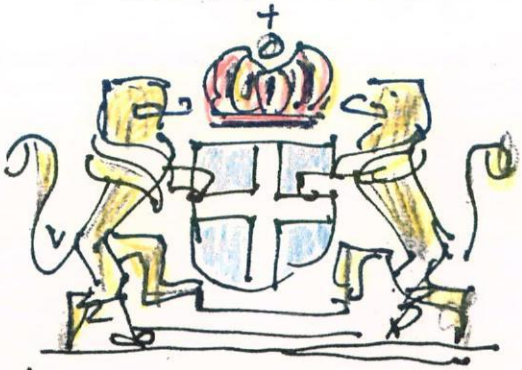

uitbreiding en verbouwing tot
STADSBIBLIOTHEEK
van Zwollevord plaats in
1986

Zeer ruwe schets. gebouwen in lijn vereenvoudigd gegraveerd.
Leeuwen + wapen gekleurd/vergulda
Belettering, materiaal etc: vgl. steen Conser

Een "bakbeest" aan het Ter Pelkwijkpark

Op de bres voor Zwolle blz. 222

Bijlage B1 bij brief d.d. 10-01-2016

In 1892 verrees in rode baksteen het imponerende neogotische paleis van de Gouverneur des Konings aan het Ter Pelkwijkpark. De architect was rijksbouwmeester J. van Lokhorst. Drie commissarissen hebben er gewoond. Hun opvolgers verhuisden naar de Parkstraat. Het Gouverneurshuis kreeg daarna diverse andere bestemmingen, onder andere die van huisvesting van de belastingdienst en schoolgebouw. Tenslotte kwam het leeg te staan. Het Gouverneurshuis was niet zo maar een gebouw. Het was een onderdeel van een prachtig stukje Zwolle aan de stadsgracht. Samen met de Plantagekerk en het voormalige gemeentehuis van Zwollerkerspel vormde het rond het Ter Pelkwijkpark een boeiend en belangrijk stedelijk ensemble. Het belang van dit gebouw was ook geen constatering achteraf. Zowel in 1977 als in 1984 drongen de Vrienden bij het gemeentebestuur aan op bescherming.[5] Het college van B&W deelde op 13 juni 1980 aan de raad mee aan de Nationale Monumentenraad te willen voorstellen het Gouverneurshuis op de rijksmonumentenlijst te plaatsen.[6] Maar dat voornemen is nooit uitgevoerd.

Zoals elders beschreven, kwamen de Vrienden in 1984 met een lijst van beschermenswaardige jongere monumenten. Het Gouverneurshuis stond daar ook op. De Vrienden vroegen ook om een verordening om onverhoedse sloop van belangrijke panden te voorkomen. Dat was niet zo bijzonder. Veel steden in Nederland kenden reeds zo'n verordening. Aan het belang van het Gouverneurshuis hoefde geen twijfel te bestaan bij het gemeentebestuur. Compleet met foto en beschrijving prijkte het trouwens in de gemeentelijke monumentenfolder.

Gevaar

Op 8 februari 1985 kwam het de Vrienden ter ore dat er acuut gevaar bestond voor het Gouverneurshuis. De eigenaar, projectontwikkelaar Interratio, was van plan het te slopen. Volgens het gerucht

Hieronder: Het wapen van Overijssel met twee halfliggende dames boven de deur van het Gouverneurshuis.

Onder: Gouverneurshuis in oude glorie in 1960.

post_14-1-2016

Bijlage B2 bij brief dd 10-01-'16 Op de bres voor Zwolle blz. 108

Ontleend aan Jan Grasdorp

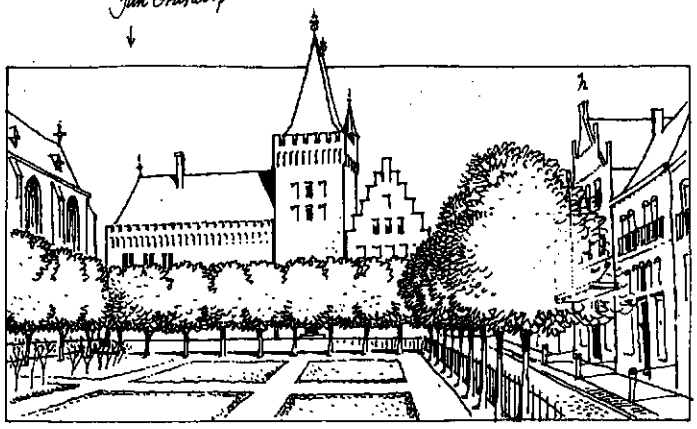

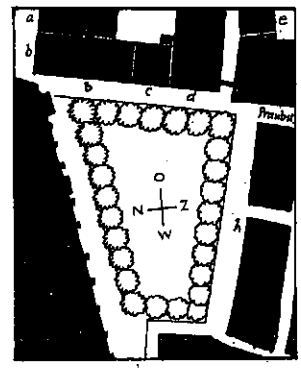

GROTE KERKPLEIN * ZWOLLE

Situatie tussen 1448 en 1844

De oostelijke pleinwand werd gevormd door het Wijnhuis (b), de Raadtoren (c) en de Latijnse school (d.) Naast het Wijnhuis ligt het Raadhuis (a). De gebouwen lagen rondom een binnenplaats. e = Weeshuis, geheel opgenomen in de bebouwing. h = gildehuis

Na 1821 moderniseringen: in 1821 verbouwing van gevels in de Sassenstraat. In 1840 inkorting van het Wijnhuis. In 1844 verlaging van Raadtoren. In 1868 het geheel gewijzigd tot één gebouw. In 1827 werd de hof omboomd en bestraat

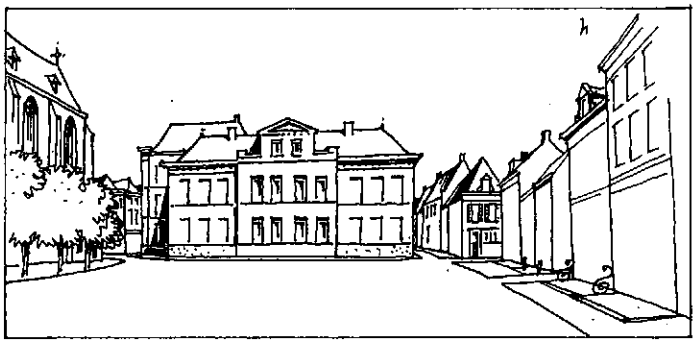

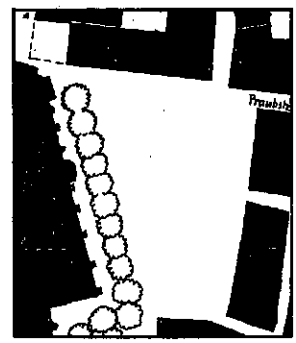

Situatie tussen 1868 en 1936

In 1868 kreeg het plein dit aanzien. De Brouwersschool was duidelijk lager dan de vroegere gebouwen, maar vormde ondanks de veranderingen van het totale beeld nog een echte pleinwand.

De zijgevel van het Raadhuis had de hoogte van de voorgevel tot aan de Brouwerschool.

Het gildehuis (h) is verlaagd en gepleisterd.

Kerk na torenbrand in 1682 2 travees ingekort.

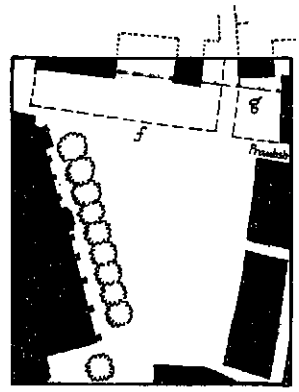

Situatie na 1936

Na de afbraak van de Brouwerschool was van een pleinwand geen sprake meer. De oorspronkelijke rooilijn (f) werd nog verder verminkt door de afbraak van het pand van bakker Spanjar in 1960 tenwille van enkele parkeerplaatsen. (g), waardoor de totale ruimte nog wijder is geworden.

– – – – – – nieuwe rooilijn volgens bestemmingsplan. Het maken van een nieuwe pleinwand op deze plaats zou betekenen dat de achtergevel van de schepenzaal dichtgebouwd zou moeten worden

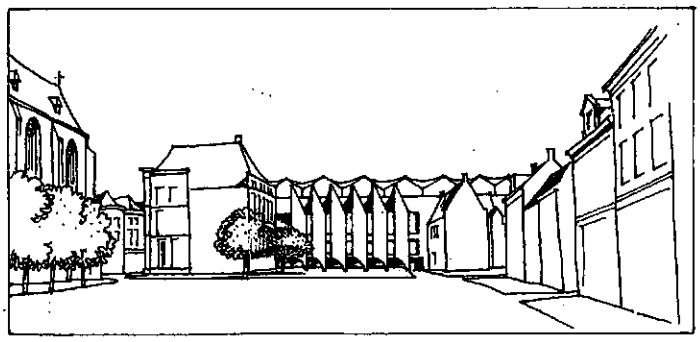

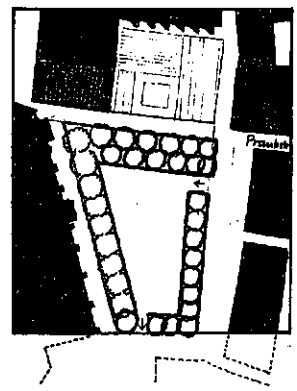

Situatie volgens perspektiefschets in „projekt Stadhuis Zwolle", okt. 1972

De nieuwe bebouwing ligt ver achter de oorspronkelijke rooilijn.

De verminking van de oorspronkelijk zo evenwichtige ruimte blijft voelbaar.

Een synthese van oud en nieuw zou denkbaar zijn door op de basis vh. oude stadspatroon de ruimte opnieuw een duidelijke structuur te geven.

Beplanting en bestrating kunnen deze structuur nog aanzienlijk accentueren en versterken.

post_14-1-2016

Bijlage B3 bij brief dd 10-01-2016

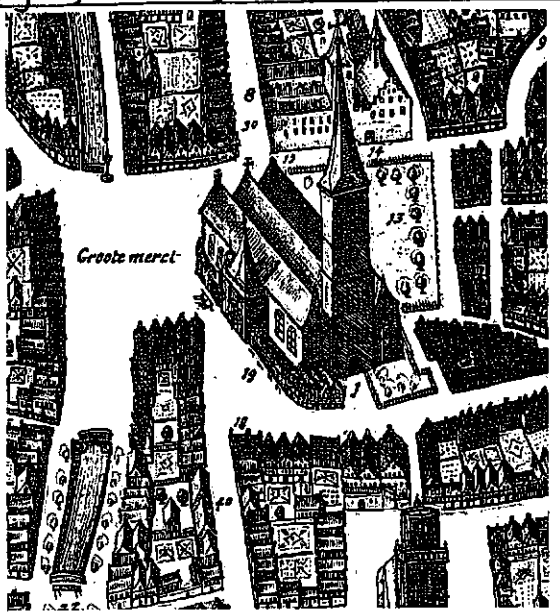

Links: 'De wordingsgeschiedenis van de stadsplattegrond kan vaak de weg wijzen naar een reconstructie die past in het historische kader en die voldoet aan de huidige eisen'. Deze stelling (ontleend aan het bestemmingsplan 1966!) blijkt praktisch permanent toegepast te kunnen worden. Han Prins toonde dit bij het herinrichtingsplan voor het Grote Kerkplein andermaal aan.

Rechtsboven: De 17de-eeuwse kaart van Joan Blaeu laat de historische stedebouwkundige uitgangspunten zien. De voorgevel van het middeleeuwse raadhuiscomplex ligt in het verlengde van de gevelwand van de Praubstraat. De doorgaande route over het Grote Kerkplein loopt ten zuiden van de Kerkhof en wordt door een bomenrij geaccentueerd.

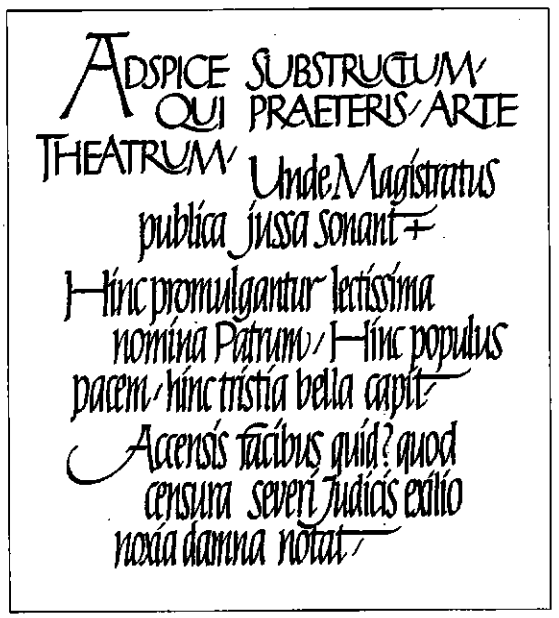

Rechts: De tekst die oorspronkelijk op de raadstoren stond, werd in natuursteen op de fundering aangebracht. In de vertaling van de latinist drs. J. Loos: 'Gij die hier voorbij gaat, ziet naar dit gebouw dat als een theater voor U oprijst. Van hier hoort ge de publieke bevelen weerklinken, uitgevaardigd door de magistraat. Ook worden hier de uitnemende namen bekend gemaakt van hen, die in de vroedschap zijn gekozen. Op deze plaats verneemt het volk de tijdingen van vrede en droevige oorlog. Wat beduidt het ontsteken der fakkels? Dan weerklinkt het vonnis van de strenge rechter over hen, die gedoemd zijn verbannen te worden'.

de plaatselijke politiek en door de burgerij gedragen zijn? In welke vorm ook zou realisatie dan plaatsgevonden hebben? Mogelijk had in elk geval het tempo van tot stand koming dan een stuk lager gelegen: wantrouwen, achterdocht en fatalisme werken in het algemeen minder stimulerend dan de nu verworven eensgezindheid. Zeker is slechts, dat Zwolle bij uitvoering van het voorlaatste stadhuisontwerp een uniek stuk middeleeuwse stad rond het stadhuis verloren zou hebben.

Belangrijk is dat de grote eensgezindheid in de stad het zelfvertrouwen en het geloof in eigen mogelijkheden doet toenemen. De Zwollenaar gelooft aan het eind van de jaren zeventig weer in zijn stad, het meesmuilend afgeven op de stad verdwijnt en in grote eensgezindheid en met enorme daadkracht van het stadsbestuur wordt afgestevend op het stadsjubileum van 1980. Een zo grote eensgezindheid dat de door één van de twee grootste politieke partijen gedurende een viertal jaren verkozen oppositierol eigenlijk nauwelijks opvalt. Niet langer is de vlotte babbel van een architect of belegger doorslaggevend, niet langer wordt een negatieve berichtgeving over Zwolle in De Telegraaf bestuurlijk als een welhaast onoverkomelijke ramp beschouwd. Binnen de Vrienden heeft vier jaar stadhuisstrijd eveneens gezorgd voor een hernieuwd geloof in eigen filosofie. De doelstellingen zijn nu meer algemeen aanvaard, in Zwolle, maar ook elders in het land. Het bestuur ondergaat een transfusie doordat stadhuisstrijders als Jan Hannink en Martin Weykamp toetreden. De schetsen van Han Prins, voortaan in meer bedreigde situaties gemaakt, zijn een begrip geworden. De regelmatige publikatie ervan in de pers en de positieve actie van de Vrienden doen velen toetreden tot de vereniging, die binnen enkele jaren meer dan duizend leden telt.

Wat het stadhuis zelf betreft: de coulissengevels zijn sterk verticaal en van een sobere monumentale plasticiteit, zonder enige overdaad aan details. Ze zijn in die zin sterk vergelijkbaar met de hoge gotische vensters of de rijzige steunberen van onze monumentale kerken. De matte natuurstenen bekleding roept herinneringen op aan de tufsteen van onze oudste godshuizen.
De gevels geven het Zwolse stadhuis bovendien een volstrekt eigen gezicht.
Hoogte en hellingspercentage van de afgeschuinde coulissen aan het kerkplein vinden hun inspiratie in de Wehme. Ze zijn een afspiegeling van de hoogte en schuinte van de westgevel van de Wehme, reden waarom de architect zich eerst nog even verzette tegen een herbouw precies vóór die westgevel van het pand op de hoek Praubstraat-Grote Kerkplein.
Als compromis werd het als VVV-onderkomen daarom enkele meters terugliggend herbouwd. Als vignet vormen de gevels van het compromisplan nu zelfs het beeldmerk van de stad Zwolle.

Bij de start van de bouw wordt in het voorjaar van 1973 bij het slopen van de panden rond het oude raadhuis op een zolder een map gevonden met daarin Konijnenburgs allereerste schetsen uit 1963. Een setje van een viertal varianten, als eerste ideeën gepresenteerd en nooit verder besproken dan in de ambtelijke commissie en mogelijk in het college van B&W. Varianten let wel, getekend zonder dat Konijnenburg kennis had genomen van de stedebouwkundige richtlijnen van het Bureau Van Embden.
De eerste variant laat een stadhuiscomplex zien met een gehandhaafde en gerestaureerde Wehme,

post_14-1-2016

invullen

Zwolle

Advies & Faciliteiten
Services
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon 14038
Telefax (038) 498 20 41

Ontvangstbevestiging

Ondergetekende, in zijn functie van ambtenaar, werkzaam op de afdeling Services

Heeft in ontvangst genomen op
- ☐ Stadhuis
- ☐ Stadskantoor
- ☐ Werkplein de Lure

van GH Oostingh

d.d. 13 JAN. 2016

betreffende Gedenkplaats, t.a.v. Cdlge B&W

ambtenaar afdeling Services

000087 gem zw